

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Олег ЛАГОДНІЮК

31.05.2021

07-02-28s

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Шифр за ОП		OK. 4	Code in Educational Program
Освітній рівень: магістерський(другий)			Educational level: master's (second)
Галузь знань Право	08		Fields of knowledge Law
Спеціальність Право	081		Speciality Law
Освітня програма: Право			Educational Program: Law

SYLLABUS

PHILOSOPHY OF LAW

PIBHE -2021

Силабус навчальної дисципліни **Філософія права** для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою *Право, 081 Право*. Рівне. НУВГП. 2021. 13 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/20628/>

Розробник силабусу:

Матвійчук А. В., професор, д.філос.н., професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Мельничук Ю. І., к.філос.н., доцент, доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 9 від “24” лютого 2021 року

Завідувач кафедри: *Мишук І.В., к.ю.н., доцент.*

Керівник освітньої програми: Швець О. М., к.ю.н., доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 8 від “26” лютого 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор*
СЗ №-1531 в ЕДО.

© Матвійчук А.В., Мельничук Ю. В. 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Спеціальність	<i>081 Право</i>
Рік навчання, семестр	<i>1, 1</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16 годин / 2 години</i>
Практичні заняття:	<i>14 годин / 6 годин</i>
Самостійна робота:	<i>60 годин / 82 годин</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна / заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Мельничук Ю. І., к.філос.н., доцент, доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін

Вікіситет

http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%AE%D0%BB%D1%96%D1%8F_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0

ORCID - 0000-0002-0008-8589

Як комунікувати y.i.melnychuk@nuwm.edu.ua
тел. 097-302-44-60

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Матвійчук Андрій Васильович, д.філос.н., професор, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Вікіситет
<http://wiki.nuwm.edu.ua>

ORCID - 0000-0002-0008-8589
Як комунікувати a.v.matviichuk@nuwm.edu.ua
тел. 067-604-56-65

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

**Анотація
навчальної
дисципліни,
в т.ч. мета та
цілі**

Опанування філософсько-правових знань обґрунтовано розглядати як потужний засіб промоції повноцінного й відповідального громадянства та стимулювання активної участі у демократичних процесах. Сформовані й глибокі філософсько-правові знання сприяють формуванню гуманістичного праворозуміння, що визначає у перспективі уявлення майбутнього правника про місце права у системі суспільних відносин, а також характер правової реалізації цих відносин певними юридичними засобами, способами та методами з метою приведення їх у відповідність до потреб суспільства, забезпечення у ньому порядку та стабільності.

Мета навчальної дисципліни: 1) ознайомлення студентів із специфікою предмету; 2) основними теоретико-правовими ідеями і поглядами, що склалися у філософії права; 3) оволодіння студентами основними філософсько-правовими поняттями і категоріями.

Використовуються такі методи викладання та технології: лекції різного типу, демонстрація, проблемно-пошуковий метод, аналіз конкретних ситуацій (*case study*)

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341>

Компетентності

1. Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

2. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

Програмні результати навчання

Зміст вивчення дисципліни «Філософія права» сформульований у таких термінах результатів навчання:

1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

4. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

5. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

6. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Аналітичні навички, грамотність, гнучкість розуму, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, ініціативність, комплексне рішення проблеми, навички письмового спілкування, критичне мислення, саморозвиток, формування власної думки та прийняття рішень.

Структура навчальної дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Філософія права: зміст та призначення.</p> <p>Тема 1. Філософія права як наука.</p> <p>Тема 2. Методологія і принципи філософії права.</p> <p>Тема 3. Основні типи праворозуміння: філософський дискурс.</p> <p>Тема 4. Характеристика основних етапів становлення філософії права.</p> <p>Змістовий модуль 2. Філософсько-правова проблематика</p> <p>Тема 5. Онтологічні питання філософії права: природа й структура права.</p> <p>Тема 6. Антропологічний вимір права.</p> <p>Тема 7. Аксиологія права.</p> <p>Тема 8. Інституційний вимір права.</p>
Методи оцінювання та структура оцінки	<p>Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати практичні завдання. В результаті вони зможуть отримати такі обов'язкові бали:</p> <p>60 балів -за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять, що становить поточну (практичну) складову його оцінки(кожне із запланованих занять оцінюється у 7балів, індивідуальне творче завдання (18 балів);</p> <p>20 балів – модульний контроль 1;</p> <p>20 балів –модульний контроль 2.</p> <p>Усього 100 балів.</p> <p>Додаткові бали студенти можуть отримати за: участь у наукових конференціях, круглих столах, написання наукових робіт та рефератів дослідницького характеру за темою курсу. Тему дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем.</p> <p>Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/</p> <p>Модульний контроль проходитиме у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності:</p> <p>рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бали (13 балів),</p> <p>рівень 2 – 2 запитань по 2 бали (4 бали),</p> <p>рівень 3 – 1 запитання по 3 бали (3 бали).</p> <p>Усього – 20 балів.</p>
Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	<p>Теорія держави і права, Історія держави і права, Філософія, Конституційне право.</p>
Поєднання навчання та досліджень	<p>Здобувачі вищої освіти отримують для виконання індивідуальні творчі завдання (теоретико-практичного спрямування)</p>
Інформаційні ресурси	<p>1. Андреев Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В, Павлишин О. В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації : Вид. 2-е, перероб. та доп. Київ: НАВС, 2013. 224 с.</p>

2. Гончарова Н. І. Філософія права: комплексні навчально-методичні матеріали. Одеса : ОДУВС, 2018. 77 с.
3. Кузнецов В. І. Філософія права. Історія і сучасність: навч. посіб. Київ: Стілось; Фоліант, 2017. 382 с.
4. Максимов С. І. Філософія права: сучасні інтерпретації. Харків: Право, 2016. 336 с.
5. Матвійчук А. В., Матвійчук О. В. Громадянське суспільство та деонтологічний дискурс. Сучасне державотворення: правова трансформація в умовах світових змін: монографія / за заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького, Київський університет права НАН України. Київ: Талком, 2020. С. 195–217.
6. Матвійчук А. В. Екологічна деонтологія: філософсько-методологічне осмислення наукових перспектив: монографія / А. В. Матвійчук. Рівне: О. Зень, 2014. 400 с.
7. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / ред. О. Г. Данильян ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 208 с.
8. Філософія права / за ред Дж. Фейнберга. Київ: «Основа», 2007. 256с.
9. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / ред. О. Г. Данильян ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 208 с.

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)*

Дедлайни та перескладання

1. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

2. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/strukturi-pidrozdzili/navch-nauk-6tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumentu>.

3. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Правила академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи різні види роботи повинен дотримуватись академічної доброчесності.

1. Стаття 42. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Стаття 1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Кодекс честі студентів НУВГ. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

4. Кодекс честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування URL: <http://nuwm.edu.ua/strukturi-pidrozdzili/zapobighannja-korupciji/dijalnistj>

5. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

6. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція). URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>

Вимоги до відвідування	<p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись в online формі, через корпоративну пошту та/або навчальну платформу Moodle за погодженням із керівником курсу.</p> <p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
Неформальна та інформальна освіта	<p>Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita.</p> <p>Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.</p>

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну*	<p><i>Щосеместрово студенти заохочуються пройти онлайн опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем даного курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП.</i></p> <p><i>За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання за даною та іншими дисциплінами.</i></p> <p><i>Результати опитування студентам надсилають обов'язково.</i></p> <p><i>Порядок опитування, зміст анкет та результати анкетування здобувачів минулих років та семестрів завантажені на сторінці «ЯКІСТЬ ОСВІТИ»:</i></p> <p>http://nuwm.edu.ua/porjadok-opituvannja</p> <p>http://nuwm.edu.ua/sp/anketuvannja</p> <p>http://nuwm.edu.ua/sp/rezultati-opituvannja</p>
Оновлення*	<p>Оновлення змісту навчальної дисципліни здійснює викладач, відповідно до змін у законодавстві, наукових досліджень та сучасних практик.</p> <p>Здобувач вищої освіти може долучитись до процедури оновлення змісту навчальної дисципліни надавши пропозиції викладачу у письмовій формі.</p>
Навчання осіб з інвалідністю	<p>Документи та довідково-інформаційні матеріали стосовно організації навчального процесу для осіб з особливими потребами доступно за посиланням http://nuwm.edu.ua/sp/dlja-osib-z-invalidnistju</p> <p>У випадку навчання таких категорій здобувачів освітній процес даного курсу враховуватиме, за можливістю, усі особливі потреби здобувача.</p>

Викладач та інші здобувачі даної освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання
Інтернаціоналізація

* пункти, які обов'язково потрібно заповнити

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекцій 16 год	Прак. 14 год	Самостійна робота 60 год
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН1 <i>Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання</i>		
Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Взяти участь в обговоренні проблем філософсько-правового дискурсу, здійснити вирішення однієї з проблем засобами правового регулювання з обов'язковим філософсько-правовим обґрунтуванням свого рішення.	
Методи та технології навчання	Міні-лекції, презентації, обговорення, ситуаційні дослідження, навчальна дискусія, полеміка.	
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, Інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали	
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН2 <i>Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами</i>		
Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Опрацювання філософсько-правових текстів з метою залучення у соціокультурну аксіологічну практику, що забезпечує формування бажаних результатів навчання й виховання: правових цінностей, відповідних ціннісних позицій і внутрішніх імперативів поведінки (життєвої й, зокрема, професійної).	
Методи та технології навчання	Проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія, полеміка, написання рефератів,	
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, Інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали	
За поточну (практичну) складову оцінювання - 20 балів		

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН3

Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні,

тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Підготувати та презентувати реферативне дослідження у сфері юриспруденції; виконати й захистити контрольну роботу з питань, що розкривають предмет та основні дослідницькі підходи філософсько-правового дискурсу.
Методи та технології навчання	Міні-лекції, презентації, тренінги, обговорення, рольові ігри, ситуаційні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН7

Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Підготувати доповідь на актуальну тему у сфері правоохоронної діяльності, провести дискусію на підготовлену заздалегідь актуальну тему.
Методи та технології навчання	Міні-лекції, презентації, тренінги, обговорення, рольові ігри, ситуаційні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, Інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН10

Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Підготувати доповідь на актуальну тему у сфері правоохоронної діяльності, провести дискусію на підготовлену заздалегідь актуальну тему.
Методи та технології навчання	Міні-лекції, презентації, тренінги, обговорення, рольові ігри, ситуаційні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, Інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН12

Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Підготувати доповідь на актуальну тему у сфері правоохоронної діяльності, провести дискусію на підготовлену заздалегідь актуальну тему.
Методи та технології навчання	Міні-лекції, презентації, тренінги, обговорення, рольові ігри, ситуаційні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, Інформаційно-комунікаційні системи, роздаткові друковані матеріали

**За поточну (практичну)
складову оцінювання - 20 балів**

**За модульний (теоретичний) контроль
знань (РН1, РН2, РН3, РН7, РН10, РН12),
модуль 1 - 20 балів**

За модульний (теоретичний) контроль знань (РН1, РН2, РН3, РН7, РН10, РН12), модуль 1 - 20 балів

Усього за поточну (практичну) складову оцінювання та виконання індивідуальних завдань, балів	60
Усього за модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 1, модуль 2, бали	40
Усього за дисципліну	100
*для екзаменаційних дисциплін співвідношення поточного (практичного) та модульного (підсумкового) контролів - 60 та 40	

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Філософія права як наука

Результати навчання РН1, РН2, РН10	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	Література: 1, 2, 4, 6, 9 (з розділу Інформаційні ресурси)	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
Опис теми	<p>Право і держава як об'єкти філософського дослідження. Філософія і загальна теорія права. Філософія права в системі філософських наук. Філософія права в системі юридичних наук, її місце і значення. Предмет філософії права, його історія.</p> <p>Філософські проблеми суті і явища в праві і державі. Різноманіття визначень права. Філософія права і проблема синтезу різних визначень права в єдиному понятті права. Поняття права, правове поняття держави.</p> <p>Право як регулювальник суспільних стосунків. Виховна роль права. Функції філософії права: світоглядна, методологічна, аксіологічна, інформаційна, виховна. Значення філософії права в підготовці майбутніх юристів.</p>		

Тема 2. Методологія і принципи філософії права

Результати навчання РН 2, РН3, РН 7	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	Література: 1, 4, 5, 6, 7	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
Опис теми	<p>Метод філософії права. Різноманіття концепцій філософії права: природне, позитивне, гуманістичне право. Основні моменти права: рівність, справедливість, свобода, закон. Логічне і історичне в праві. Ідея права і реальність. Сенс права.</p> <p>Сутність методології вивчення права, її рівні. Проблеми співвідношення правового позитивізму та природно-правового мислення. Основні методологічні підходи до розуміння права (позитивізм, юснатуралізм, біхевіоризм, раціоналізм, психологізм, антропологізм, неокласицизм, лібералізм, комунітаризм, постмодернізм, постструктуралізм та ін.).</p> <p>Об'єктивізм, суб'єктивізм та інтерсуб'єктивність як світоглядно-методологічна основа обґрунтування права. Принципи філософії права.</p>		

Тема 3. Основні типи праворозуміння: філософський дискурс

Результати навчання РН 2, РН3, РН 7, РН10	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	Література: 1, 3, 5, 6, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
Опис теми	<p>Поняття типу праворозуміння. Тип праворозуміння як сукупність основоположних ідей та принципів, що лежать в основі правового життя суспільства і впливають вирішальним чином на її розвиток.</p> <p>Основні ідеї юридичного позитивізму. Позитивація права як процес офіційного визнання державного права та надання йому законної сили. Соціокультурна детермінація процесу позитивації права. Загальнообов'язковість закону як результат загальнозначимості права. Позитивне право як офіційно визнаний та захищений державою принцип формальної рівності людей в свободі та справедливості.</p> <p>Витоки концепції природного права. Принципи природного права: принцип природної справедливості, принципи свободи, добра, рівності, гармонії існуючого, принцип краси, істини, спільного блага, принцип абсолютної цінності життя.</p> <p>Право як принцип формальної рівності, форма фактичних відносин; право як всезагальна справедливість. Рівність, свобода і справедливість як онтологічні характеристики права. Право як однакова міра свободи та справедливості. Право як форма суспільних відносин.</p>		

Тема 4. Характеристика основних етапів становлення філософії права

Результати навчання РН1, РН2, РН7, РН12	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
Опис теми	<p>Передумови виникнення правових переконань. Правова думка Древньої Індії. Ідея світового закону. Філософсько-правова думка Древнього Китаю. Основні філософсько-правові ідеї конфуціанців і легатів.</p> <p>Закон, порядок і справедливість як основні проблеми філософії права античності. Ідея суспільного договору Протагора. Правовий раціоналізм Сократа, гедонізм Епікура і фаталізм стоїків. Основи філософії природного права: Демокріт, Епікур, Зенон. Філософсько-правові ідеї Платона і Аристотеля. Теологічне трактування права в епоху Середньовіччя. Філософсько-правові погляди Августина. Вчення Хоми Аквінського про три рівні законів, справедливість і право.</p> <p>Концепція договірної держави, природного і вольового права Г. Гроція. Проблеми права і моральності у М. Монтеня. Проблеми закону і політики в Н.Макіавеллі. Філософія права Нового часу і епохи Освіти. Економічні та соціально-політичні передумови зміни правової реальності Нового часу. Ф.Бекон про справедливість. Би. Спіноза про ознаки права, його межі і способи підтримки. Вчення Т. Гоббса про природні закони і суспільний договір.</p> <p>Дж. Локк про людину як правову істоту. Концепція «освіченого монарха» Вольтера. Ш. Монтеск'є про закон як умову свободи. Критика Ж.Ж. Руссо теорії договірної держави Гоббса. Концепція «народного суверенітету».</p> <p>Класична німецька філософія і філософія права. Гуманістичні основи філософсько-правових поглядів І. Канта. Категоричний правовий імператив і ідея правової держави. Кант про види і функції права. Гегель про філософію права і її предмет. Вчення Гегеля про право як розвиток об'єктивного духу. Рівні розвитку поняття «право»: абстрактне право-мораль-моральність. Актуальність гегелівської концепції цивільного суспільства.</p> <p>Некласична філософія і філософія права. О.Конт про природне право. Дж.Остін про взаємозв'язок моралі і права. Військовий і промисловий типи суспільства Р.Спенсера. Ніцшеанська теорія права як зіставлення «героїв» і</p>		

	<p>«натовпи». Класово-економічна теорія права К.Маркса і Ф.Енгельса. Діалектико-матеріалістичне вчення про передумови і суть насильства, влади і права.</p> <p>Загальна характеристика філософсько-правових досліджень XX ст. Філософія права як наука про правові цінності. Філософія права як галузь юридичної науки і основа права. Філософія права це етично-духовне обґрунтування позитивного права. Філософія права це обґрунтування принципів природного права.</p> <p>Розвиток зарубіжної філософії права в другій половині XX століття в неокантіанстві, неогегельянстві, феноменології, екзистенціалізмі, неомарксизмі, неопозитивізмі. Значення історії філософії права для сучасних філософсько-правових досліджень.</p>		
--	--	--	--

Тема 5. Онтологічні питання філософії права: природа й структура права

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 2	Література: 1, 3, 5, 6, 7, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
РН 2, РН3, РН 7			
Опис теми	<p>Онтологічна природа права. Правова реальність: сутність та особливості. Онтологічне підґрунтя права. Право як особлива реальність. Нормативно-деонтологічна природа права. Співвідношення належного і сущого у праві.</p> <p>Онтологічні функції права. Проблеми співвідношення понять «правова реальність» і «правова дійсність» та суміжних понять.</p> <p>Буття та існування права. Форми буття права: ідея права, правові норми, правове життя.</p> <p>Дискусія про співвідношення права і закону. Позитивне і природне право. Протиправний закон і неправове законодавство як ігнорування ідеалу свободи, рівності, справедливості. Система суспільних відносин як предмет права та законодавства. Правова ситуація як онтологічна основа правової реальності. Онтологічні основи теорії правосвідомості.</p>		

Тема 6. Антропологічний вимір права

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 1	Література: 1, 2, 3, 5, 6, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
РН 1, РН2, РН3, РН 7			
Опис теми	<p>Природа людини і право. Антропологічні основи права. Право як форма буття і здійснення свободи людини. Особа і право. Суб'єктивні і об'єктивні права. Ідеї природних, природжених, невідчужуваних прав і свобод людини.</p> <p>Філософський сенс і обґрунтування прав людини. Концепції прав людини і прав громадянина: історія і сучасність. Права людини і права громадянина: їх відмінності і співвідношення. Правоздатність і дієздатність.</p> <p>Правосвідомість і правовідносини. Механізми формування правової особи. Особа і право. Гуманістична природа права. Права людини.</p> <p>Право на життя і право на смерть. Проблема евтаназії в сучасній юриспруденції. Філософія життя у праві. Біоетика і філософія права.</p> <p>Концепції дарованих прав.</p>		

Тема 7. Аксиологія права

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. – 1	Література: 1, 2, 3, 5, 6, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
РН 1, РН2, РН3, РН 7			
Опис теми	<p>Поняття «аксиологія». Походження поняття «аксиологія». Визначення предмету аксиології. Фундаментальні принципи, поняття та основні категорії аксиології.</p>		

Аксіологія як логіко-філософське дослідження проблеми цінностей. Аксіологія в структурі академічної філософії, гуманітарної освіти та духовної культури. Світоглядне значення аксіології.

Поняття «цінність». Визначення поняття «цінність». Суб'єкт-об'єктна природа цінностей. Відносність, абсолютність, автономність цінностей. Статус цінностей і ціннісного ставлення до світу. Класифікація цінностей. Ієрархія цінностей людського буття. Цінності як ядро світоглядної проблематики.

Поняття «ціннісні орієнтації». Визначення поняття «ціннісні орієнтації». Природа ціннісних орієнтацій. Система ціннісних орієнтацій. Зв'язок цінностей та ціннісних орієнтацій. Цінності й ціннісні орієнтації як елементи ціннісно-смислової сфери особистості.

Роль цінностей у праві. Цінність права. Свобода як визначальна характеристика людського буття та вища цінність. Право як форма свободи. Справедливість як основна правова цінність та провідне поняття сучасної філософії права. Сучасні теорії справедливості. Право як справедливість. Рівність як категорія філософії права. Право як формальна рівність. Зміст поняття правової рівності. Принципи формально-юридичної рівності в системі сучасного права.

Тема 8. Інституційний вимір права

Результати навчання РН 1, РН2, РН3, РН 7, РН10, РН12	Кількість годин: лекції – 2 прак. – 2	Література: 1, 3, 4, 5, 6, 8	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341
Опис теми	<p>Поняття політико-правових інститутів. Держава і людина: проблематика взаємовідносин. Принципи верховенства права і законності у державній практиці. Правова держава як втілення ідеї персоналістичної свободи. Генезис ідеї правової держави. Ідея правової держави та реальність. Правова держава як якісна форма буття права, конкретизація та втілення принципу формальної рівності. Права і свободи людини і громадянина.</p> <p>Проблема легітимації влади. Влада як різновид управління. Влада і воля. Влада як символ спільності. Людина, держава, право. Людська особистість як джерело влади. Влада як порятunek від самознищення. Поняття легітимності та легітимації. Легітимна влада як влада, яка приймається народними масами і спирається на їх добровільну згоду, а не нав'язується їм силою. Види легітимації.</p> <p>Громадянське суспільство і держава. Громадянське суспільство: історико-правові аспекти. Концептуальна основа інтерпретації природи громадянського суспільства. Умови життєдіяльності громадянського суспільства та його істотні характеристики. Якісна специфічність громадянського суспільства.</p> <p>Філософсько-правовий аспекти правотворчості і правозастосування. Законодавство як результат компромісу між різними соціальними силами суспільства. Майбутнє цивілізації та права.</p>		

Лектор, д.філос.н., професор

А. В. Матвійчук